[2022] 7 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 939

ਮੁਜੱਫਰ ਹੁਸੈਨ
ਬਨਾਮ
ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ
(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3613 ਦੀ 2022)
ਮਈ 06, 2022

[ਡਾ. ਧਨੰਜ□ ਵਾਈ. ਚੰਦ੍ਰਚੂੜ ਅਤੇ
ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਨਿਆਇਕ: ਅਧੀਨ ਨਿਆਇਕ – ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ – ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ-ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸੇਵਾ ਤੋਂ ਸਵੈਚ੍ਛਿਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਲਈ ਅਤੇ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਿੱਚ ਮੈਂਬਰ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ – ਉਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਦੇ ਦੋਸ਼, ਜਦੋਂ ਉਹ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਸੀ – ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ, ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਸਾਬਤ ਹੋਏ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ 90% ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ – ਰਾਜ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ 90% ਰੋਕਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ – ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ 90% ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ 70% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ – ਅਪੀਲ ਤੇ, ਫੈਸਲਾ: ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਅਪੀਲਤ ਅਥਾਰਟੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਨਿਰਣਾਯਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ – ਜੇ ਜਾਂਚ ਨੂੰ ਨਿਆਇਕ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦੇ ਆਧਾਰ ਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ – ਤੱਥਾਂ ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ – ਇਸ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਇਕ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਜਾਂਚ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਜਾਂ ਨਿਰਣਾਯਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਦਾ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ – ਨਾਲ ਹੀ, ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕੁਝ ਪਾਰਟੀਆਂ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ। – ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਹੁੰਚੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਉੱਤੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪਾਸੇ, ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਆਦੇਸ਼ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ – ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਉਚਿਤ ਸਿੱਧ ਕੀਤਾ ਆਰਟ. 235 ਅਧੀਨ – ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮ, 1956 - ਰ: 3 – ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮ – ਆਰਟ. 351(ਏ) – ਭਾਰਤ ਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ – ਆਰਟ. 235।

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ: 1.1 ਸੰਵਿਧਾਨਕ ਅਦਾਲਤ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਿਰੀਖਣ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਸੁਆਰਥੀ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯਮਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਮੁੜ ਪ੍ਰਮਾਣਿਤ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ, ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ

ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗੀ। [ਪੈਰਾ 8]

1.2 ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੇਣ ਅਤੇ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦੇਣ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤੀ ਗਈ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 02.09.2006 ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦੇ 90% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ 90% ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 70% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 11]

1.3 ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਅਤੇ ਅਨਜ. ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਾਰਵਾਈ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੌਰਾਨ ਹੋਈ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ਾਲ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ 'ਤੇ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨੂੰ ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਦੋਸ਼ਾਂ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ "ਸਾਬਤ" ਮੰਨਿਆ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ "ਦੁਰਵਿਹਾਰ" ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਬੈਠਣ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕਤਾ ਜਾਂ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 12]

1.4 ਇਹ ਦਾਅਵਾ ਕਿ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਸਨ, ਨੂੰ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦੇ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ। ਕਾਫੀ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੀ ਸਰਾਸਰ ਅਣਗਹਿਲੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਖਰੀਦੇ ਗਏ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਅਧੀਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਆਰਟ. 235 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਨਿਗਰਾਨੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਜਾਇਜ਼ ਸੀ। ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣਾ ਨਿਆਇਕ ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਬਾਹਰਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਹਮੇਸ਼ਾ ਧਨ ਦੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੱਛੀ ਨੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ”। ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ ਕਿਸੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। [ਪੈਰਾਸ 14 ਅਤੇ 15][955-D-H] ਆਗਰਾ ਵਿਕਾਸ ਅਥਾਰਟੀ, ਆਗਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਪੰਜਾਬ ਅਤੇ ਹੋਰ 2004 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸਭ 269; ਭਾਰਤੀ ਯੂਨੀਅਨ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ (1976) 1 ਐਸਸੀਸੀ 570 : [1976] 2 ਐਸਸੀਆਰ 988; ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਸ਼ਾਪੁੱਰ ਚੇਨਾਈ ਮਿਸਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਐਸਟੇਟ ਡਿਊਟੀ (1980) 2 ਐਸਸੀਸੀ 1 : [1980] 2 ਐਸਸੀਆਰ 315; ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੈਲਾਸ਼ ਚੰਦ 2014 (1) ਏਡੀਜੇ 379 (ਡੀਬੀ); ਸੋਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ & ਹੋਰ 2018 ਐਸਸੀਸੀ ਆਨਲਾਈਨ ਸਭ 5936; ਯੂਪੀ ਜਲ ਨਿਗਮ, ਲਖਨਊ ਬਨਾਮ ਕਲਰਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ, ਲਖਨਊ & ਹੋਰ (1996) 3 ਐਸਸੀਸੀ 124 : [1996] 1 ਐਸਸੀਆਰ 683; ਮੀਰਾ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦਿੱਲੀ (2008) 9 ਐਸਸੀਸੀ 177 : [2008] 10 ਐਸਸੀ

ਕੇਸ ਲਾਅ ਹਵਾਲਾ

[1976] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 988 ਪੈਰਾ 3(iii) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1980] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 315 ਪੈਰਾ 3(iii) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1996] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 683 ਪੈਰਾ 3(iv) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2008] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 1012 ਪੈਰਾ 3(iv) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2019] 12 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 861 ਪੈਰਾ 3(vi) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

(2020) 11 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 760 ਪੈਰਾ 3(vi) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[2019] 5 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 372 ਪੈਰਾ 4(ii) ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

[1993] 1 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 296 ਪੈਰਾ 4(v) ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲੇਟ ਜੁਰਿਸਡਿਕਸ਼ਨ : ਸਿਵਿਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 3613 ਦਾ 2022।

ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਿਖੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਕਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 17.04.2019 ਨੂੰ ਸਰਵਿਸ ਬੈਂਚ ਨੰਬਰ 496 ਦੇ 2007 ਵਿੱਚ।

ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਂਤ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ, ਮਿਸ ਵੰਸ਼ਜਾ ਸ਼ੁਕਲਾ, ਸਿਮਰਨਜੀਤ ਸਿੰਘ ਰੇਖੀ, ਜਾਵੇਦ ਮੁਜੱਫਰ, ਸਜਲ ਸਿੰਘਈ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ।

ਮਿਸ ਚਾਰੂ ਅੰਬਵਾਨੀ, ਪ੍ਰਦੀਪ ਮਿਸਰਾ, ਸੂਰਜ ਸਿੰਘ, ਐਡਵੋਕੇਟ ਜਵਾਬਦੇਹਾਂ ਲਈ।

ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ

ਬੇਲਾ ਐਮ. ਤ੍ਰਿਵੇਦੀ, ਨਾਇਬ ਨਿਆਂਕਾ।

1. ਇਸ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਚੁਣੌਤੀ ਹੈ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਨਿਆਂਕਾਂ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 17.04.2019 ਨੂੰ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਲਿਖਤ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੰਬਰ 496 ਦੇ 2017 ਵਿੱਚ ਪਾਸ ਕੀਤੀ ਗਈ, ਜਿਸ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ-ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਲਿਆਂਦੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵਜੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕਥਿਤ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਲਈ ਸੀ।

i. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਸਾਲ 1978 ਵਿੱਚ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਜੁਡੀਸ਼ੀਅਲ ਸਰਵਿਸਿਜ਼ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਸਤੰਬਰ 2003 ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਸੇਵਾਵਾਂ ਤੋਂ ਸਵੈਚਛਿਕ ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਮੰਗੀ ਸੀ। ਸੇਵਾਮੁਕਤੀ ਤੋਂ ਤੁਰੰਤ ਬਾਅਦ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁੰਬਈ ਬੈਂਚ, ਮੁੰਬਈ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਮੈਂਬਰ, ਕੇਂਦਰੀ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਵਜੋਂ ਸ਼ਾਮਲ ਹੋ ਗਿਆ। 19.07.2005 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਓ.ਐਸ.ਡੀ (ਜਾਂਚ) ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ, ਸੀ.ਏ.ਟੀ, ਨਵੀਂ ਦਿੱਲੀ ਦੇ ਮੁੱਖ ਰਜਿਸਟਰਾਰ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਪੱਤਰ ਦੀ ਮਿਤੀ 19.07.2005 ਰਾਹੀਂ ਸੂਚਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ, ਨੰਬਰ 26 ਦੇ 2005 ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇੱਕ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦੀ ਕਾਪੀ ਨਾਲ

ਸਨਲਗਨ ਸੀ। ਉਕਤ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਬਾਰਾਂ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ। ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜਦੋਂ ਉਹ 23.05.2001 ਤੋਂ 19.05.2003 ਦੀ ਅਵਧੀ ਦੌਰਾਨ ਅਗਰਾ ਵਿੱਚ 11ਵੇਂ ਅਤਿਰਿਕਤ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਤਾਇਨਾਤ ਸੀ, ਨੇ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ, 1894 ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਗਰੁੱਪ ਦੇ ਮਾਮਲਿਆਂ ਨੂੰ ਨਿਪਟਾਇਆ ਸੀ ਅਤੇ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਤੋਂ ਕਈ ਗੁਣਾ ਜ਼ਿਆਦਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ; ਕਿ ਅਜਿਹੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ; ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਵਰਗ ਗਜ਼ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਨਹੀਂ ਕਿ ਬਿਘਾ ਦੇ ਹਿਸਾਬ ਨਾਲ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਨਿਆਂ ਦੇ ਮੂਲ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਦੀ ਖੁੱਲ੍ਹੀ ਉਲੰਘਣਾ ਕਰਦਿਆਂ ਹੋਇਆਂ ਅਜਿਹਾ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਸ ਨਾਲ ਅਜਿਹੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਪੂਰੀ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਕਰਤਵੀ ਪ੍ਰਤੀ ਪੂਰਨ ਸਮਰਪਣ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣ ਵਿੱਚ ਅਸਫਲ ਰਿਹਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਸ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮ, 1956 ਦੇ ਨਿਯਮ-3 ਦੇ ਅਰਥ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 12 ਨੇ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਨਾਮਿਤ ਸ੍ਰੀ ਕੇਸੀ ਜੈਨ ਦੇ ਪੁੱਤਰ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਬੇਹੱਦ ਵਧਾ ਕੇ ਦੇਣ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਸੀ।

ii. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 07.09.2005 ਅਤੇ 19.09.2005 ਨੂੰ ਲਿਖੇ ਪੱਤਰਾਂ ਰਾਹੀਂ ਉਸ 'ਤੇ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਾਰੇ ਦੋਸ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਕਾਰ ਦਿੱਤਾ। 20.01.2006 ਨੂੰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਖਿਲਾਫ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਵਿਭਾਗ ਵੱਲੋਂ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕੀਤੇ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਵੀ ਉਸੇ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ 10.02.2006 ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਲਿਖਤੀ ਸਬਮਿਸ਼ਨ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ।

iii. ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਮਿਤੀ 05.04.2006 ਵਿੱਚ ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ "ਸਾਬਤ" ਅਤੇ ਦੋਸ਼ ਨੰਬਰ 12 ਨੂੰ "ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ" ਕੀਤਾ। ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਉਕਤ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਨ 'ਤੇ ਹੋਰ ਵਿਚਾਰ ਲਈ ਮੁੱਖ ਨਿਆਂਕਾ/ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਕਮੇਟੀ/ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਬੁਲਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਉਸ ਨੇ 14.06.2006 ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਆਪਣੀ ਪ੍ਰਤੀਕ੍ਰਿਆ ਦਰਜ ਕੀਤੀ। ਇਲਾਹਾਬਾਦ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਮੀਟਿੰਗ ਵਿੱਚ ਜੋ ਕਿ 02.09.2006 ਨੂੰ ਹੋਈ ਸੀ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਦੇ 90% ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਘਟਾਉਣ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ।

ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸਿਫਾਰਿਸ਼ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਵਾਬੀ-ਰਾਜ ਨੇ 22.01.2007 ਨੂੰ ਇੱਕ ਹੁਕਮ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ, ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਸੇਵਾ ਨਿਯਮਾਂ ਦੇ ਲੇਖ 351(ਏ) ਵਿੱਚ ਸਮਾਹਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਪੈਨਸ਼ਨ ਤੋਂ 90% ਰੋਕਣ ਦੀ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦਿੱਤੀ।

ਦੁਖੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ 22.01.2007 ਦੀ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਦੀ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੰਦਿਆਂ ਇੱਕ ਰਿਟ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ, ਲਖਨਊ ਬੈਂਚ, ਲਖਨਊ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਦਾਲਤ ਅਗੇ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਹੁਕਮ ਦੀ ਮਿਤੀ 17.04.2019 ਨੂੰ ਪਾਇਆ ਕਿ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਤੱਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਸਜ਼ਾ ਦਾ ਹੁਕਮ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਨਜ਼ਰ ਵਿੱਚ ਬਰਕਰਾਰ ਨਹੀਂ ਰਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿਉਂਕਿ ਜਵਾਬੀ ਪੱਖ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਲਾਉਣ ਤੋਂ 4 ਸਾਲ ਪਹਿਲਾਂ ਹੋਏ ਘਟਨਾਕ੍ਰਮ ਲਈ ਚਾਰਜ ਫਰੇਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਸਨ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਤੱਕ ਦੇ ਹਵਾਲੇ ਨਾਲ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਵਿੱਚ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਕੋਈ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਸਮੁੱਚੀ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਦਿਆਂ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭਾਂ ਵਿੱਚ ਕਟੌਤੀ ਨੂੰ 90% ਦੀ ਥਾਂ ਤੇ 70% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ। ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਉਕਤ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਨਿਰਦੇਸ਼ਿਤ ਹੈ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਂਤ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ:

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਜਾਂਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਰਦੇਸ਼ਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਸ਼ੁਰੂ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਆਗਰਾ ਵਿਕਾਸ ਪ੍ਰਾਧਿਕਰਣ, ਆਗਰਾ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਯੂ.ਪੀ. ਅਤੇ ਹੋਰ1 SUPERSCRIPT, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਲੰਬਿਤ ਨਹੀਂ ਸੀ।

ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜਾਂ ਦੀ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਝਲਕ ਵੀਖਣ ਨਾਲ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ ਚਾਰਜ ਨੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਪ੍ਰਾਇਮਾ ਫੇਸੀ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਬਣਾਇਆ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਉਹ ਤੱਥਾਤਮਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਰਥਨਯੋਗ ਸਨ।

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਮੰਗਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਸੰਪਤੀ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਤੋਂ ਦੂਜੇ ਨੂੰ ਸਥਾਨਾਂਤਰਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਇੱਕ ਸਿਲਸਿਲੇਵਾਰ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ & ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ2, ਖੋਰਸ਼ੀਦ ਸ਼ਾਪੂਰ ਚੇਨਾਈ ਮਿਸਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ2 ਆਫ ਐਸਟੇਟ ਡਿਊਟੀ3, ਫੂਡ ਕਾਰਪੋਰੇਸ਼ਨ ਆਫ ਇੰਡੀਆ ਬਨਾਮ ਕੈਲਾਸ਼ ਚੰਦ4 ਅਤੇ ਸੋਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ & ਹੋਰ5 ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਬਾਜ਼ਾਰ ਕੀਮਤ 'ਤੇ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸ ਦਾ ਐਲਾਨ ਲੈਂਡ ਏਕਵਿਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 4(1) ਅਧੀਨ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋਣ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 'ਤੇ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਦਾ ਅਧਿਗ੍ਰਹਿਤ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਕੀਮਤ ਜਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਿਵੇਸ਼ ਨਾਲ ਕੋਈ ਸਬੰਧ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਂਤ ਨੇ ਯੂ.ਪੀ. ਜਲ ਨਿਗਮ, ਲਖਨਊ ਬਨਾਮ ਕਾਲਰਾ ਪ੍ਰਾਪਰਟੀਜ਼ (ਪੀ) ਲਿਮਿਟੇਡ, ਲਖਨਊ & ਓਰਸ6$_{SUPERSCRIPT}$., ਮੀਰਾਂ ਸਾਹਨੀ ਬਨਾਮ ਲੈਫਟੀਨੈਂਟ ਗਵਰਨਰ ਦਿੱਲੀ ਆਦਿ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਕਈ ਮਾਮਲੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੁਆਰਾ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਉਹ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਅਤੇ ਕੁਝ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਵੀ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖੇ ਗਏ ਸਨ, ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਕੋਈ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਸ ਨੇ ਰਿਸ਼ਵਤ ਲਈ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਜਾਂ ਵਿਅਕਤੀਆਂ ਦੇ ਸਮੂਹ ਨੂੰ ਕੋਈ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਦਿਖਾਇਆ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਦਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦਾ ਕੋਈ ਅਨੁਮਾਨ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਨਾਲ ਇਹ ਸਾਬਤ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਹਰੀ ਵਿਚਾਰਾਂ ਕਰਕੇ ਕੰਮ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਂਤ ਨੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ (ਮ੍ਰਿਤਕ) ਥਰੂ ਲੀਗਲ ਰਿਪ੍ਰੈਜ਼ੈਂਟੇਟਿਵਸ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ ਅਤੇ ਓਰਸ8$_{SUPERSCRIPT}$., ਸਾਧਨਾ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ9$_{SUPERSCRIPT}$, ਅਤੇ ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਦੇ ਨਵੀਨਤਮ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਅਭੈ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਨੁਰ10$_{SUPERSCRIPT}$. ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਨਾ ਮੰਨਿਆ ਗਿਆ, ਉਸ ਨੂੰ 'ਗੰਭੀਰ ਦੁਰਵਿਹਾਰ' ਲਈ ਸਜ਼ਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਸੀ।

4. ਸੁਸ਼੍ਰੀ ਚਾਰੂ ਅੰਬਵਾਨੀ, ਜਵਾਬਦੇਹ ਨੰਬਰ 2 ਲਈ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਨੇ ਹੇਠ ਲਿਖੇ ਤਰਕ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ:

(i) ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ 'ਤੇ ਪੂਰਾ ਨਿਯੰਤਰਣ ਹੈ। ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਨਿਯਮਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਜਾਂਚ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਉਚਿਤ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦਾ ਪਾਲਣ ਕਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਆਪਣੀ ਰਿਪੋਰਟ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਇਹ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਾਹਮਣੇ ਰੱਖੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਸਾਂਝੀ ਚੇਤਨਾ ਨੂੰ ਹਿਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਇਸ ਗੱਲ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਇੱਕ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਕੰਮ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁਰਵਿਹਾਰ ਕੀਤਾ ਸੀ।

(ii) ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦਾ ਦਾਇਰਾ ਬਹੁਤ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਸੁਥਰੀ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਲਏ ਗਏ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਅਪੀਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੀਆਂ ਅਤੇ ਆਪਣੇ ਨਤੀਜੇ ਨਹੀਂ ਬਦਲ ਸਕਦੀਆਂ, ਜਦੋਂ ਤੱਕ ਕਿ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵਿਕ□ਤੀ ਜਾਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਵੈਧਤਾ ਜਾਂ ਅਤਾਰਕਿਕਤਾ ਨਾ ਮਿਲੀ ਹੋਵੇ। ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਫੈਸਲੇ ਖਿਲਾਫ ਨਹੀਂ ਬਲਕਿ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਖਿਲਾਫ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ। ਇਸ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਸਰਵੇਪੱਲੀ ਰਾਮਯਾ (ਡੀ) ਟ੍ਰ. ਲ੍ਰਸ ਬਨਾਮ ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਕਲੈਕਟਰ ਚਿੱਤੂਰ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ।

(iii) ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਜਾਂਚ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਪੂਰਾ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਚੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਫੈਸਲਾ ਲਿਆ ਸੀ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦੋਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਵਿੱਚ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਦੰਡ ਵੀ ਉਚਿਤ ਸੀ।

(iv) ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਲੈ ਕੇ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਉਸ ਨੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਨੂੰ ਕਈ ਗੁਣਾ ਵਧਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ ਤਾਂ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਉਣ ਵਾਲੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਕਿ ਦਾਵੇਦਾਰ ਜੋ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਖਰੀਦਦਾਰ ਸਨ, ਨੇ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਨਿਵੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਮੂਲ ਮਾਲਕਾਂ ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਅਤੇ ਮੁਕੱਦਮਾ ਚਲਾਉਣ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਖਰੀਦਿਆ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਸੰਪਤੀ ਦੇ ਹਸਤਾਂਤਰਣ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(ਈ) ਦੇ ਪੜ੍ਹਨ ਅਨੁਸਾਰ ਅਤੇ ਭੂਮੀ ਅਧਿਗ੍ਰਹਣ ਐਕਟ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਸਰਾਸਰ ਮਨਾਹੀ ਸੀ।

(v) ਅੰਤ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਸਾਡਾ ਧਿਆਨ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਕੇ. ਧਵਨ12SUPERSCRIPT ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕੀਤੇ ਗਏ ਟਿੱਪਣੀਆਂ ਵੱਲ ਖਿੱਚਿਆ ਜਿਸ ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜੇ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀ, ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੀ ਕੋਸ਼ਿਸ਼ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਇੱਕ ਫੈਸਲਾ ਲੈਂਦਾ ਹੈ ਜੋ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮੋਟੀਵ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਨਿਆਂਕਾਰ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚ ਲਈ ਸਖਤ ਸਬੂਤਾਂ ਦੇ ਨਿਯਮ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੇ।

"ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਜਨਤਕ ਭਰੋਸਾ ਹੈ। ਸਮਾਜ, ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਜੱਜ ਉੱਚ ਅਖਲਾਕ, ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਜੋਸ਼ ਨਾਲ ਭਰਪੂਰ ਹੋਵੇਗਾ, ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਜਾਂ ਵੇਨਿਅਲ ਪ੍ਰਭਾਵਾਂ ਤੋਂ ਅਣਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਆਚਰਣ ਵਿੱਚ ਸਭ ਤੋਂ ਸਖਤ ਮਾਨਕਾਂ ਨੂੰ ਬਣਾਏ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਕੋਈ ਵੀ ਆਚਰਣ ਜੋ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਖਲਾਕੀ ਅਤੇ ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਵਿੱਚ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਨੂੰ ਕਮਜ਼ੋਰ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੀ ਕਾਰਗੁਜ਼ਾਰੀ ਲਈ ਹਾਨੀਕਾਰਕ ਹੋਵੇਗਾ। ਸਮਾਜ, ਇਸ ਲਈ, ਇੱਕ ਜੱਜ ਤੋਂ ਉੱਚੇਰੇ ਆਚਰਣ ਅਤੇ ਸਿੱਧਾਂਤ ਦੀ ਉਮੀਦ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਲਈ ਲਿਖਤੀ ਨਿਯਮ ਕੋਡ ਵੱਡਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਉਹ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕ ਜਾਂ ਅਖਲਾਕੀ ਮਾਨਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਸਮਝਣ ਲਈ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੋ ਸਕਣ। ਇਹ ਉੱਚ ਆਚਰਣ ਦਾ ਮਾਨਕ ਜੋ ਜਨਤਕ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਪੈਦਾ ਕਰੇਗਾ, ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਦਫਤਰ ਨੂੰ ਗਰਿਮਾ ਪ੍ਰਦਾਨ ਕਰੇਗਾ ਅਤੇ ਨਾ ਸਿਰਫ ਜੱਜ ਦੀ ਬਲਕਿ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵੀ ਜਨਤਕ ਛਵੀ ਨੂੰ ਵਧਾਵੇਗਾ। ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਇੱਕ ਮੂਲ ਜ਼ਰੂਰਤ ਹੈ ਕਿ ਜੱਜ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਆਚਰਣ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਵੇ; ਉਹੀ ਸਭ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਮਾਨਕ ਦੇ ਅਨੁਰੂਪ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਆਚਰਣ ਦਾ ਮਾਨਕ ਇੱਕ ਆਮ ਆਦਮੀ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚਾ ਹੈ ਅਤੇ ਇੱਕ ਵਕੀਲ ਤੋਂ ਵੀ ਉੱਚਾ ਹੈ। ਅਸਲ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਦੀ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਨੂੰ ਵੀ ਉੱਚ ਪ੍ਰੋਬਿਟੀ ਅਤੇ ਅਨੁਚਿਤਤਾ ਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਨਾਲ ਜੁੜਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਹੋਰਾਂ ਲਈ ਸਵੀਕਾਰਯ ਸਮਝੇ ਜਾਂਦੇ ਹਨ। ਇਸ ਲਈ, ਜੱਜ ਨੂੰ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਗਿਰਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਤੋਂ ਪਨਾਹ ਲੈਣ ਦੀ ਕੋਈ ਵੀ ਜ਼ਰੂਰਤ ਨਹੀਂ ਹੈ।" 6. ਸਾਧਨਾ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦੁਬਾਰਾ ਇਹ ਰੇਖਾਂਕਿਤ ਕੀਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਰੀ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਨੂੰ ਉੱਚ ਈਮਾਨਦਾਰੀ, ਅਖਲਾਕ ਅਤੇ ਪ੍ਰੋਬਿਟੀ ਦੇ ਮਾਨਕਾਂ ਨੂੰ ਅਪਣਾਉਣ ਅਤੇ ਉਸ ਨਾਲ ਜੁੜੇ ਰਹਿਣ ਦੀ ਆਸ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ।

“19. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਬਾਰ-ਬਾਰ ਇਹ ਦੁਹਰਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਇਮਾਨਦਾਰੀ, ਅਖੰਡਤਾ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਦੇ ਉੱਚ ਮਾਨਕਾਂ ਦੀ ਆਸ ਅਤੇ ਪਾਲਣਾ ਕਰਨੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਹਾਲ ਹੀ ਵਿੱਚ ਸ਼੍ਰੀਰੰਗ ਯਾਦਵਰਾਵ ਵਾਘਮਾਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ [ਸ਼੍ਰੀਰੰਗ ਯਾਦਵਰਾਵ ਵਾਘਮਾਰੇ ਬਨਾਮ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ, (2019) 9

ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 144 : (2019) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 582] ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸੰਖੇਪ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਨ੍ਹਾਂ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਨੂੰ ਇਕੱਠਾ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਦੁਹਰਾਇਆ ਕਿ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 146-47, ਪੈਰਾ 5-10)

'5. ਇੱਕ ਜੱਜ ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਅਤੇ ਸਭ ਤੋਂ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਖੰਡਤਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਕਾਂ ਵਿੱਚ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਲੋੜ ਹੋਰ ਸੰਸਥਾਵਾਂ ਨਾਲੋਂ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਕਾਂ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸੰਸਥਾ ਹੈ ਜਿਸਦੀ ਨੀਂਹ ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਅਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ, ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਂ ਕੋਲ ਅਖੰਡਤਾ ਦੀ ਉੱਚ ਗੁਣਵੱਤਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਤਾਰਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਯੋਤੀ ਬਾਸੂ [ਤਾਰਕ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਜਯੋਤੀ ਬਾਸੂ, (2005) 1 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 201] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 203)

'ਅਖੰਡਤਾ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਪਛਾਣ ਹੈ, ਹੋਰਾਂ ਤੋਂ ਇਲਾਵਾ। ਇਹ ਉੱਚ ਸਮਾਂ ਹੈ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੇ ਇਸ ਗੱਲ ਦਾ ਧਿਆਨ ਰੱਖਣਾ ਸ਼ੁਰੂ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਨਿਆਂਕਾਂ ਦਾ ਮੰਦਰ ਅੰਦਰੋਂ ਨਾ ਫੱਟੇ, ਜੋ ਨਿਆਂਕਾਂ-ਵਿਤਰਣ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਵਿੱਚ ਤਬਾਹੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਬਣੇਗਾ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਿਸਟਮ 'ਤੇ ਜਨਤਾ ਦਾ ਵਿਸ਼ਵਾਸ ਅਸਫਲ ਹੋ ਜਾਵੇਗਾ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅੰਦਰਲੇ ਕੀੜੇ ਬਾਹਰੀ ਤੂਫਾਨ ਨਾਲੋਂ ਵੱਡਾ ਖਤਰਾ ਪੇਸ਼ ਕਰਦੇ ਹਨ।'

6. ਇੱਕ ਜੱਜ ਦਾ ਵਿਵਹਾਰ ਇੱਕ ਸਖਤ ਮਾਨਕ ਦਾ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਅਦਾਲਤ ਅੰਦਰ ਅਤੇ ਬਾਹਰ ਦੋਵੇਂ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਯਾ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ [ਦਯਾ ਸ਼ੰਕਰ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਅੱਲਾਹਾਬਾਦ, (1987) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 1 : 1987 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 132] ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ: (ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰਨਾ 4-5, ਪੈਰਾ 11)

'11. ... ਨਿਆਂਕਾਂ ਦੇ ਦੋ ਮਾਨਕ ਨਹੀਂ ਹੋ ਸਕਦੇ, ਇੱਕ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਦੂਜਾ ਅਦਾਲਤ ਤੋਂ ਬਾਹਰ। ਉਹਨਾਂ ਕੋਲ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਮਾਨਕ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਦੀ ਸਿੱਧਾਂਤ, ਇਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ ਦਾ। ਉਹ ਦਫਤਰ ਜੋ ਉਹ ਕਬਜ਼ਾ ਕਰਦੇ ਹਨ, ਉਸ ਦੇ ਯੋਗ ਕੁਝ ਵੀ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ।' 7. ਜੱਜ ਵੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਸੇਵਕ ਹਨ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਹਮੇਸ਼ਾ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਜਨਤਾ ਦੀ ਸੇਵਾ ਲਈ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਨਾ ਸਿਰਫ ਉਸ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਨਾਲ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਪਰ ਉਸ ਦੇ ਚਰਿੱਤਰ ਦੀ ਗੁਣਵੱਤਾ ਅਤੇ ਪਵਿੱਤਰਤਾ ਨਾਲ ਵੀ ਪਰਖਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇੱਕ ਜੱਜ ਦੀ ਸਾਰਵਜਨਿਕ ਅਤੇ ਨਿੱਜੀ ਜ਼ਿੰਦਗੀ ਵਿੱਚ ਬੇਦਾਗ ਅਖੰਡਤਾ ਦਿਖਾਈ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੋ ਹੋਰਾਂ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਉਹ ਬੇਈਮਾਨੀ ਤੋਂ ਮੁਕਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਉੱਚ ਮਾਨਕ ਹੈ ਜੋ ਜੱਜਾਂ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

8. ਨਿਆਂਕਾਂ ਨੂੰ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਕੇਵਲ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ ਪਰ ਉੱਚ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਵਿੱਚ ਹਨ। ਆਰ.ਸੀ. ਚੰਦੇਲ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ. [ਆਰ.ਸੀ. ਚੰਦੇਲ ਬਨਾਮ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਆਫ ਐਮ.ਪੀ., (2012) 8 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 58 : (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਸਿਵਿ) 343 : (2012) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਕ੍ਰਿ) 782 : (2012) 2 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. (ਐਲ&ਐਸ) 469] , ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਚਰਣ ਦੀ ਮਿਆਰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਤੁਲਨਾ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਹੁੰਦੀ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਵਿਚਾਰ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹਨ: [ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. ਪੰ. 70, ਪੈਰਾ 29]

'29. ਨਿਆਂਕਿਕ ਸੇਵਾ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਕਰਮਚਾਰੀ ਨਹੀਂ ਹਨ। ਨਿਆਂਕਾਂ ਜਨਤਕ ਦਫਤਰ ਰੱਖਦੇ ਹਨ; ਉਹਨਾਂ ਦਾ ਕੰਮ ਰਾਜ ਦੇ ਮੁੱਖ ਕਾਰਜਾਂ ਵਿੱਚੋਂ ਇੱਕ ਹੈ। ਆਪਣੇ ਕਾਰਜ ਅਤੇ ਫਰਜਾਂ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਂਕਾਂ ਰਾਜ ਦੀ ਨੁਮਾਇੰਦਗੀ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਜੋ ਦਫਤਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਰੱਖਦਾ ਹੈ ਉਹ ਜਨਤਕ ਭਰੋਸੇ ਦਾ ਦਫਤਰ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਨੂੰ ਬੇਦਾਗ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਅਤੇ ਨਾਮੁਮਕਿਨ ਸੁਤੰਤਰਤਾ ਵਾਲਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੂੰ ਉੱਚ ਨੈਤਿਕ ਮੁੱਲਾਂ ਨਾਲ ਦਿਲ ਦੇ ਨਾਲ ਈਮਾਨਦਾਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਇੱਕ ਮੁਕਦਮੇਬਾਜ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲ ਹੁੰਦਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਇਹ ਮਹਿਸੂਸ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਸ ਨਿਆਂਕ ਅੱਗੇ ਉਸ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਆਇਆ ਹੈ, ਉਹ ਬਿਨਾ ਕਿਸੇ ਵਿਚਾਰ ਦੇ ਨਿਰਪੱਖ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਨਿਆਂ ਕਰੇਗਾ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਤੋਂ ਉਮੀਦ ਕੀਤੀ ਜਾਣ ਵਾਲੀ ਆਚਰਣ ਦੀ ਮਿਆਰ ਇੱਕ ਸਧਾਰਣ ਮਨੁੱਖ ਤੋਂ ਬਹੁਤ ਉੱਚੀ ਹੈ। ਇਹ ਕੋਈ ਬਹਾਨਾ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਸਮਾਜ ਵਿੱਚ ਮਿਆਰ ਗਿਰ ਗਏ ਹਨ, ਇਸ ਲਈ ਸਮਾਜ ਤੋਂ ਚੁਣੇ ਗਏ ਨਿਆਂਕਾਂ ਤੋਂ ਉੱਚੇ ਮਿਆਰ ਅਤੇ ਨੈਤਿਕ ਦ੍ਰਿੜਤਾ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਜੋ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਲਈ ਲੋੜੀਂਦੀ ਹੈ। ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ, ਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਾਂਗ, ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ

ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਨਿਆਂਕਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਦੀ ਵਿਸ਼ਵਸਨੀਯਤਾ ਉਹਨਾਂ ਨਿਆਂਕਾਂ ਉੱਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦੀ ਹੈ ਜੋ ਇਸ ਨੂੰ ਚਲਾਉਂਦੇ ਹਨ। ਲੋਕਤੰਤਰ ਦੇ ਫਲਣ-ਫੁਲਣ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਬਚਾਉ ਲਈ, ਨਿਆਂਕਿਕ ਪ੍ਰਣਾਲੀ ਅਤੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਹਰੇਕ ਨਿਆਂਕ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਨਿਆਂਕਿਕ ਕਾਰਜਾਂ ਨੂੰ ਈਮਾਨਦਾਰੀ, ਨਿਰਪੱਖਤਾ ਅਤੇ ਬੌਧਿਕ ਈਮਾਨਦਾਰੀ ਨਾਲ ਨਿਭਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।' 9. ਇਸ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਮਨੋਰਥ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਰਿਕਾਰਡ ਉੱਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਹੀ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇੱਕ ਨਿਆਂਕ ਕਿਸੇ ਬਾਹਰਲੇ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ ਨਹੀਂ ਹੈ।

10. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ ਸ਼ਬਦ “ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ” ਦਾ ਮਤਲਬ ਕੇਵਲ ਧਨਾਤਮਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਕਿਸਮਾਂ ਦੀ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਧਨ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਸੱਤਾ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਕਾਮ ਦੀ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਆਦਿ, ਆਦਿ ਹੋ ਸਕਦੀ ਹੈ।”

7. ਇਸ ਨੂੰ ਹੋਰ ਵੀ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤਣ ਵਾਲੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਭਾਰਤ ਸੰਘ ਬਨਾਮ ਕੇ.ਕੇ. ਧਵਨ (ਉਪਰੋਕਤ): ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਬਿਆਨ ਕੀਤਾ ਹੈ:

“28. ਜ਼ਰੂਰ, ਇਸ ਲਈ, ਜੋ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨਿਆਇਕ ਜਾਂ ਅਰਧ-ਨਿਆਇਕ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਵਰਤਦਾ ਹੈ ਅਗਰ ਉਹ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਜਾਂ ਬੇਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਜੱਜ ਵਜੋਂ ਕਾਰਵਾਈ ਨਹੀਂ ਕਰ ਰਿਹਾ। ਅਨੁਸਾਰ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਤਰਕ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਨਾ ਪਵੇਗਾ। ਇਹ ਯਾਦ ਰੱਖਣਾ ਮਹੱਤਵਪੂਰਣ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਸਹੀਤਾ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਨਹੀਂ ਹਾਂ ਪਰ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਉਸ ਦੇ ਵਿਵਹਾਰ ਨਾਲ ਹਾਂ। ਅਧਿਨਿਯਮ ਅਧੀਨ ਅਪੀਲ ਜਾਂ ਸੁਧਾਰ ਵਿੱਚ ਨੈ ਮੁਲਾਂਕਣਾਂ ਦੇ ਹੁਕਮਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਨੂੰ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਸਾਨੂੰ ਕੋਈ ਸ਼ੱਕ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਰਕਾਰ ਆਚਰਣ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਲਈ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਤੋਂ ਰੋਕੀ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਿਸਕਰਸ਼ ਕੱਢਦੇ ਹਾਂ ਕਿ ਨਿਮਨਲਿਖਤ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ:

(i) ਜਿੱਥੇ ਅਧਿਕਾਰੀ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਉਸ ਦੀ ਸਤਿਕਾਰਤਾ ਜਾਂ ਚੰਗੀ ਨੀਅਤ ਜਾਂ ਫਰਜ਼ ਪ੍ਰਤੀ ਸਮਰਪਣ ਲਈ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਉਂਦੀ ਹੈ;

(ii) ਜੇਕਰ ਪ੍ਰਾਥਮਿਕ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਫਰਜ਼ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਵਿੱਚ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਜਾਂ ਦੁਰਵਿਵਹਾਰ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦੇ ਹਨ;

(iii) ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜੋ ਇੱਕ ਸਰਕਾਰੀ ਸੇਵਕ ਲਈ ਅਣਉਚਿਤ ਹੈ;

(iv) ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਲਾਪਰਵਾਹੀ ਨਾਲ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ ਜਾਂ ਉਹ ਉਹ ਪ੍ਰਸਕ੍ਰਿਤ ਸ਼ਰਤਾਂ ਨੂੰ ਛੱਡ ਦਿੱਤਾ ਹੈ ਜੋ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੇ ਵਰਤਣ ਲਈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹਨ; (v) ਜੇਕਰ ਉਸ ਨੇ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਅਣਉਚਿਤ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਉਣ ਲਈ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੈ;

(vi) ਜੇਕਰ ਉਹ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਹੁੰਦਾ, ਭਾਵੇਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਛੋਟੀ ਹੀ ਕਿਉਂ ਨਾ ਹੋਵੇ ਕਿਉਂਕਿ ਲਾਰਡ ਕੋਕ ਨੇ ਬਹੁਤ ਸਮਾਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿਹਾ ਸੀ “ਭਾਵੇਂ ਰਿਸ਼ਵਤ ਛੋਟੀ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਦੋਸ਼ ਵੱਡਾ ਹੈ।”

8. ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਤ੍ਰਿਵਿਆਲ ਹੈ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨਿਕ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਨਿਆਇਕ ਸਮੀਖਿਆ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇੱਕ ਅਪੀਲੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਪਰ ਕੇਵਲ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਿਤ ਹੈ। ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਕੇਵਲ ਤਦ ਹੀ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਹੈ ਜੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀਆਂ ਕਾਰਵਾਈਆਂ ਨੂੰ ਨਿਯੰਤਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੋਵੇ ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਫੈਸਲਾ

ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਮਾਨਾ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਪਾਇਆ ਜਾਵੇ। ਅਦਾਲਤਾਂ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਦਾਲਤ ਵਜੋਂ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ, ਨਾ ਹੀ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੈ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਕੀਤੇ ਗਏ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦਾ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਬੰਬਈ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵਿੱਚ ਨਿਆਂਪੀਠ ਬਨਾਮ ਸ਼ਸ਼ੀਕਾਂਤ ਐਸ. ਪਾਟਿਲ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ।, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ :-

“ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਇਹ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਨਿਕ/ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੇ ਹੁਕਮ ਖਿਲਾਫ ਇੱਕ ਅਪੀਲ ਸੀ। ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਿਟੀਆਂ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨਾਲ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦਿਆਂ ਸਵੀਕਾਰਯੋਗ ਬਣਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਜੇ ਅਜਿਹੀ ਅਥਾਰਿਟੀ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਅਜਿਹੀ ਜਾਂਚ ਦੇ ਢੰਗ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਰਨ ਵਾਲੇ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸਬੂਤਾਂ ਅਤੇ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਗੁਣਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ ਦੁਆਰਾ ਵਿਕ□ਤ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ, ਜਾਂ ਜੇਕਰ ਅਥਾਰਿਟੀ ਦੁਆਰਾ ਬਣਾਏ ਗਏ ਨਤੀਜੇ, ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਨਮਾਨੇ ਜਾਂ ਚੰਚਲ ਹਨ ਕਿ ਕੋਈ ਵਾਜਬ ਵਿਅਕਤੀ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ 'ਤੇ ਨਹੀਂ ਪਹੁੰਚ ਸਕਦਾ, ਜਾਂ ਉਪਰੋਕਤ ਵਰਗੇ ਹੋਰ ਆਧਾਰਾਂ 'ਤੇ। ਪਰ ਅਸੀਂ ਇਹ ਨਜ਼ਰਅੰਦਾਜ਼ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦੇ ਕਿ ਵਿਭਾਗੀ ਅਥਾਰਿਟੀ (ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਮੇਟੀ) ਤੱਥਾਂ ਦਾ ਇਕੱਲਾ ਜੱਜ ਹੈ, ਜੇਕਰ ਜਾਂਚ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ। ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਥਿਤੀ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜੇਕਰ ਕੁਝ ਕਾਨੂੰਨੀ ਸਬੂਤ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ 'ਤੇ ਨਤੀਜੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹੋ ਸਕਦੇ ਹਨ, ਤਾਂ ਉਸ ਸਬੂਤ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਲੇਖ 226 ਅਧੀਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਗਈ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਵਿਚਾਰਣ ਯੋਗ ਨਹੀਂ ਹੈ।”

10. ਫਿਰ, ਸਟੇਟ ਬੈਂਕ ਆਫ ਬੀਕਾਨੇਰ ਅਤੇ ਜੈਪੁਰ ਬਨਾਮ ਨੇਮੀ ਚੰਦ ਨਲਵਾਯਾ16$_{SUPERSCRIPT}$ ਵਿੱਚ, ਪੈਰਾ 7 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ:

“7. ਹੁਣ ਇਹ ਚੰਗੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੈਟਲ ਹੈ ਕਿ ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਪੀਲੇਟ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਕੰਮ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ ਅਤੇ ਘਰੇਲੂ ਜਾਂਚ ਵਿੱਚ ਪੇਸ਼ ਸਬੂਤਾਂ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਨਹੀਂ ਕਰਨਗੀਆਂ, ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ ਕਿ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਸੰਭਵ ਹੈ। ਜੇ ਜਾਂਚ ਨਿਆਂਪੂਰਨ ਅਤੇ ਉਚਿਤ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ ਅਤੇ ਨਤੀਜੇ ਸਬੂਤਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਤਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਯਾਪਤਤਾ ਜਾਂ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦੀ ਕੁਦਰਤ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣ ਦੇ ਆਧਾਰ ਨਹੀਂ ਹੋਣਗੇ। ਇਸ ਲਈ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਵਿਭਾਗੀ ਜਾਂਚਾਂ ਵਿੱਚ ਦਰਜ ਤੱਥਾਂ ਦੇ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਨਹੀਂ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਸਿਵਾਏ ਜਦੋਂ ਅਜਿਹੇ ਨਤੀਜੇ ਕੋਈ ਸਬੂਤ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਨਹੀਂ ਹਨ ਜਾਂ ਜਦੋਂ ਉਹ ਸਪੱਸ਼ਟ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਵਿਕ੍ਰਿਤ ਹਨ। ਵਿਕ□ਤੀ ਨੂੰ ਲੱਭਣ ਦਾ ਟੈਸਟ ਇਹ ਦੇਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਤਰਕਸੰਗਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਕੰਮ ਕਰਦੀ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਸਮੱਗਰੀ 'ਤੇ ਅਜਿਹਾ ਨਤੀਜਾ ਜਾਂ ਖੋਜ ਕਰ ਸਕਦੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਦਾਲਤਾਂ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਨਤੀਜਿਆਂ ਨਾਲ ਦਖਲ ਦੇਣਗੀਆਂ, ਜੇਕਰ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਧਾਂਤਾਂ ਜਾਂ ਵਿਧਾਨਿਕ ਨਿਯਮਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਹੋਈ ਹੈ ਜਾਂ ਜੇ ਆਦੇਸ਼ ਮਨਮਾਨਾ, ਚੰਚਲ, ਮਾਲਾ ਫਾਈਡ ਜਾਂ ਬਾਹਰਲੇ ਵਿਚਾਰਾਂ 'ਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਪਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ।”

11. ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਵੱਲ ਮੁੜ ਜਾਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਨੋਟ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਨਿਯਮਿਤ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਜਦੋਂ ਉਸ ਨੂੰ ਚਾਰਜਸ਼ੀਟ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਸੁਣਵਾਈ ਦਾ ਮੌਕਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਜਾਂਚ ਅਧਿਕਾਰੀ ਦੁਆਰਾ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਦੇ ਅਧਾਰ 'ਤੇ, ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 02.09.2006 ਨੂੰ ਉਕਤ ਜਾਂਚ ਰਿਪੋਰਟ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰ ਕਰਨ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਤੁਰੰਤ ਪ੍ਰਭਾਵ ਨਾਲ ਪੈਨਸ਼ਨਰੀ ਲਾਭ ਦੇ 90% ਦੀ ਕਟੌਤੀ ਦੀ ਸਜ਼ਾ ਦੇਣ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਪੂਰੀ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੀ ਗਈ ਇਸ ਸਿਫਾਰਸ਼ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ-ਰਾਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਜ਼ਾ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕਰਕੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੀ। ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਨੇ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 1 ਤੋਂ 3 ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ ਬਰਕਰਾਰ ਰੱਖਿਆ, ਅਤੇ ਉਸ ਦੀ

ਸਜ਼ਾ ਨੂੰ 90% ਦੀ ਥਾਂ 'ਤੇ 70% ਤੱਕ ਘਟਾ ਦਿੱਤਾ।

12. ਖਾਸ ਤੌਰ 'ਤੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਕੁਦਰਤੀ ਨਿਆਂ ਦੇ ਸਿਦਾਂਤਾਂ ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਜਾਂ ਕਿਸੇ ਵੀ ਵਿਧਾਨਕ ਨਿਯਮਾਂ ਜਾਂ ਨਿਯਮਾਵਲੀਆਂ ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਦੋਸ਼ ਨਹੀਂ ਲਗਾਇਆ ਸੀ ਜੋ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਦੌਰਾਨ ਜਾਂ ਫੈਸਲਾ ਲੈਣ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਵਿੱਚ ਹੋਇਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਅਜਿਹੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦੋਸ਼ ਦੀ ਗੈਰਹਾਜ਼ਰੀ ਵਿੱਚ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਪਹੁੰਚੀ ਗਈ ਵਿਸ਼ਾਇਕ ਸੰਤੁਸ਼ਟੀ, ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ 'ਤੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਆਦੇਸ਼ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਕਿਸੇ ਵੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜ਼ੀ ਦੀ ਮੰਗ ਨਹੀਂ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਜਦੋਂ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਨੂੰ ਉਚਿਤ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਢੰਗ ਨਾਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ, ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਪ੍ਰਸ਼ਾਸਕੀ ਅਤੇ ਨਿਆਇਕ ਪਾਸੇ 'ਤੇ, ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧਿਕਾਰੀ ਵੱਲੋਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ ਨੰਬਰ 4 ਤੋਂ 11 ਨੂੰ "ਸਾਬਤ" ਵਜੋਂ ਸਵੀਕਾਰ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ "ਦੁਰਵਿਹਾਰ" ਦਾ ਦੋਸ਼ੀ ਮੰਨਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਵਜੋਂ ਬੈਠਣ ਦੀ ਅਤੇ ਪੁੱਛਗਿੱਛ ਅਧਿਕਾਰੀ ਅੱਗੇ ਪੇਸ਼ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬੂਤਾਂ ਦੀ ਪਰਿਆਪਤਤਾ ਜਾਂ ਭਰੋਸੇਯੋਗਤਾ ਦਾ ਮੁੜ ਮੁਲਾਂਕਣ ਕਰਨ ਦੀ ਉਮੀਦ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਆਪਣੇ ਜ਼ਮੀਰ ਨੂੰ ਸੰਤੁਸ਼ਟ ਕਰਨ ਲਈ, ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਪ੍ਰਦੀਪ ਕਾਂਤ ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜਾਂ ਦੀ ਯੋਗਤਾ 'ਤੇ ਬਹਿਸ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਸੀ।

13. ਸੀਨੀਅਰ ਐਡਵੋਕੇਟ ਸ੍ਰੀ ਕਾਂਤ ਵੱਲੋਂ ਉਠਾਏ ਗਏ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਮੁੱਖ ਮੁੱਦਾ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਲਗਾਏ ਗਏ ਚਾਰਜ ਤੱਥਾਤਮਕ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਟਿਕਾਊ ਨਹੀਂ ਸਨ ਕਿਉਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉਸ ਸਮੇਂ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਜ਼ਮੀਨ ਸੰਦਰਭ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਸੀ। ਉਸ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਭਾਰਤ ਸੰਘ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ), ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਸ਼ਾਪੂਰ ਚੇਨਾਈ ਮਿਸਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਐਸਟੇਟ ਡਿ Duty (ਸੁਪਰਾ), ਸੋਰਨ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਕਲੈਕਟਰ & ਹੋਰਾਂ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੀ ਮੰਗ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਇੱਕ ਜਾਇਦਾਦ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਰਾਏ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਫੈਸਲੇ ਹਰੇਕ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਕਰਦਿਆਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਲੈਂਡ ਏਕੁਇਜ਼ੀਸ਼ਨ ਐਕਟ ਅਧੀਨ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਮਾਮਲਿਆਂ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਨਾਲ ਬਹੁਤ ਘੱਟ ਸਬੰਧ ਹੈ। ਭਾਰਤ ਸੰਘ & ਹੋਰਾਂ ਬਨਾਮ ਇਕਬਾਲ ਸਿੰਘ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਨੇ 1955 ਦੇ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀਆਂ (ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਅਤੇ ਪੁਨਰਵਾਸ) ਨਿਯਮਾਂ ਅਧੀਨ ਵਸੀਅਤ ਦੁਆਰਾ ਇੱਕ ਵਿਸਥਾਪਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਦੁਆਰਾ ਨਾਮਜ਼ਦ ਵਾਰਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੀ ਜਾਂਚ ਕੀਤੀ ਸੀ। ਖੁਰਸ਼ੀਦ ਸ਼ਾਪੂਰ ਚੇਨਾਈ ਮਿਸਿਜ਼ ਬਨਾਮ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਐਸਟੇਟ ਡਿਊਟੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਹੈਦਰਾਬਾਦ ਵਿੱਚ ਅਸਿਸਟੈਂਟ ਕੰਟਰੋਲਰ ਆਫ ਐਸਟੇਟ ਡਿਊਟੀ ਵੱਲੋਂ ਜਾਰੀ ਨੋਟਿਸਾਂ ਦੀ ਕਾਨੂੰਨੀਤਾ ਅਤੇ ਵੈਧਤਾ ਦਾ ਸਵਾਲ ਸੀ, ਜੋ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਮਰਹੂਮ ਮਾਲਕ ਦੇ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਾਰਸਾਂ ਅਤੇ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲੇ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦੇ ਸਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਜਿਹਨਾਂ ਮਾਮਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਚਾਰਜ ਲਗਾਏ ਗਏ ਸਨ, ਇਹ ਦੋਸ਼ ਲਗਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਆਏ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ/ਨਿਵੇਸ਼ਕਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਦਰ 'ਤੇ ਵਧਾਇਆ ਗਿਆ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਦਿੱਤਾ ਸੀ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਕੋਈ ਵੀ ਮੁਆਵਜ਼ਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਅਧਿਕਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਖਾਸ ਕਰਕੇ ਜਦੋਂ ਜਾਇਦਾਦ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 6(e) ਸਿਰਫ ਮੁਕੱਦਮੇ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਦੇ ਟਰਾਂਸਫਰ ਨੂੰ ਸਪੱਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਮਨਾਹੀ ਕਰਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਮਾਮਲੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲ

14. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਕ੍ਰਿਸ਼ਨਾ ਪ੍ਰਸਾਦ ਵਰਮਾ ਬਨਾਮ ਬਿਹਾਰ ਦੀ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ), ਸਾਧਨਾ ਚੌਧਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀ ਰਾਜ (ਸੁਪਰਾ) ਅਤੇ ਅਭੈ ਜੈਨ ਬਨਾਮ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਅਤੇ ਅਨੁਸਾਰ (ਸੁਪਰਾ) 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਕੀਲ ਮਿਸਟਰ ਕਾਂਤ ਦੁਆਰਾ ਬਹੁਤ ਭਰੋਸਾ ਰੱਖਿਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਤਾਂ ਜੋ ਉਸ ਦੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਮਜ਼ਬੂਤੀ ਦੇਵੇ ਕਿ ਸਿਰਫ ਸ਼ੱਕ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਨੂੰ ਜਨਮ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਕਿਸੇ ਵੀ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਦੀ ਸੰਭਾਵਨਾ ਨੂੰ ਮੌਖਿਕ ਜਾਂ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਮੱਗਰੀ ਨਾਲ ਸਮਰਥਨ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਉਸ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦਾਅਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਨਿਆਇਕ ਅਧਿਕਾਰੀਆਂ ਖਿਲਾਫ ਅਨੁਸ਼ਾਸਨਿਕ ਕਾਰਵਾਈ ਸ਼ੁਰੂ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲੇ ਜਾਂ ਆਦੇਸ਼ ਗਲਤ ਸਨ। ਅਸੀਂ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਲਈ ਵਿਦਵਾਨ ਸੀਨੀਅਰ ਕੌਂਸਲ ਦੁਆਰਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਸਬਮਿਸ਼ਨਾਂ ਅਤੇ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੇ ਅਨੁਪਾਤ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਫਿਰ ਵੀ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀ ਕਾਰਵਾਈ ਕਰਨ ਲਈ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਿਸ ਨੇ ਉਸ ਦੀ ਪ੍ਰਤੀਸ਼ਠਾ ਅਤੇ ਅਖੰਡਤਾ 'ਤੇ ਅਸਰ ਪਾਇਆ ਸੀ। ਪਰਯਾਪਤ ਸਬੂਤ ਅਤੇ ਸਮੱਗਰੀ ਸੀ ਜੋ ਦਿਖਾਉਂਦੀ ਸੀ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਨਿਭਾਉਂਦੇ ਹੋਏ ਆਪਣੇ ਆਪ ਨੂੰ ਗਲਤ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਸੀ, ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀਆਂ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਧਾਰਾਵਾਂ ਦੀ ਸਪੱਸ਼ਟ ਅਣਦੇਖੀ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਸਨ, ਤਾਂ ਜੋ ਖਰੀਦੇ ਗਏ

ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਦੇ ਬਾਅਦ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰਾਂ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਪਹੁੰਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕੇ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਕੋਲ ਮੁਆਵਜ਼ੇ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੱਕ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਆਦੇਸ਼ ਭ੍ਰਿਸ਼ਟ ਮਕਸਦ ਨਾਲ ਪ੍ਰੇਰਿਤ ਸਨ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 235 ਅਧੀਨ ਆਪਣੀ ਸੁਪਰਵਾਈਜ਼ਰੀ ਅਧਿਕਾਰਤਾ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਨ ਵਿੱਚ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਚਿਤ ਸੀ।

15. ਸਾਡੇ ਵਿਚਾਰ ਵਿੱਚ, ਨਿਆਇਕ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਹੇਠ ਕਿਸੇ ਪਾਰਟੀ ਨੂੰ ਬੇਜਾ ਫਾਇਦਾ ਦੇਣਾ ਨਿਆਇਕ ਬੇਈਮਾਨੀ ਅਤੇ ਮਿਸਕੰਡਕਟ ਦੀ ਸਭ ਤੋਂ ਮਾੜੀ ਕਿਸਮ ਹੈ। ਫਾਇਦਾ ਦਿਖਾਉਣ ਲਈ ਬਾਹਰਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਾਬਤ ਕਰਨ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਅਸੰਭਵ ਅਤੇ ਨਾਜਾਇਜ਼ ਹੈ। ਇਹ ਹਮੇਸ਼ਾ ਇੱਕ ਮੌਦਰਿਕ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨਹੀਂ ਹੁੰਦੀ। ਅਕਸਰ ਕਿਹਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਕਿ “ਲੋਕ ਸੇਵਕ ਪਾਣੀ ਵਿੱਚ ਮੱਛੀਆਂ ਵਾਂਗ ਹੁੰਦੇ ਹਨ, ਕੋਈ ਨਹੀਂ ਕਹਿ ਸਕਦਾ ਕਿ ਮੱਛੀ ਨੇ ਕਦੋਂ ਅਤੇ ਕਿਵੇਂ ਪਾਣੀ ਪੀਤਾ”। ਇੱਕ ਜੱਜ ਨੂੰ ਕੇਸ ਨੂੰ ਰਿਕਾਰਡ 'ਤੇ ਮੌਜੂਦ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਕੇਸ ਲਾਗੂ ਕਾਨੂੰਨ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇ ਉਹ ਬਾਹਰਲੀ ਕਾਰਣਾਂ ਕਰਕੇ ਕੇਸ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਉਹ ਆਪਣੇ ਫਰਜ਼ਾਂ ਨੂੰ ਕਾਨੂੰਨ ਅਨੁਸਾਰ ਨਹੀਂ ਨਿਭਾ ਰਿਹਾ। ਅਕਸਰ ਉਦਧ□ਤ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਜੱਜ, ਸੀਜ਼ਰ ਦੀ ਪਤਨੀ ਵਾਂਗ, ਸ਼ੱਕ ਤੋਂ ਉੱਪਰ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ।

16. ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਦ੍ਰਿਸ਼ ਵਿੱਚ, ਅਸੀਂ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਯੋਗਤਾ ਨਹੀਂ ਪਾਉਂਦੇ ਅਤੇ ਇਹ ਖਾਰਜ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ।

ਨਿਧੀ ਜੈਨ

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

(ਸਹਾਇਤਾ ਕੀਤੀ : ਸ਼ਸ਼ਵਤ ਜੈਨ, ਐਲ.ਸੀ.ਆਰ.ਏ)

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate